

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 6. 11. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0204/SO/2024

Programová služba: TV MARKÍZA

Vysielateľ: MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.

Číslo autorizácie vysielania: AT/17

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej postupom podľa § 225 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. **začína správne konanie** voči vysielateľovi MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o. vo veci možného porušenia **§ 25 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že na programovej službe TV MARKÍZA dňa 9. 8. 2024 o cca 19:00 hod. odvysielal program *Televízne noviny*, v ktorom mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektivitu a neustranostenosť spravodajského programu.

Úloha:

Kancelária Rady v zmysle § 123 zákona č. 264/2022 Z. z. oznámi účastníkovi konania začiatok správneho konania a zabezpečí nevyhnutné podklady a dôkazy pre rozhodnutie vo veci.

T: 20. 11. 2024

Z: PO

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o začatí správneho konania.

T: 18. 11. 2024

Z: AO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 6. 11. 2024

Podnet na preverenie č. 0204/SO/2024 zaevidovaný dňa 26. 8. 2024

Podávateľ: fyzická osoba

Predmet podnetu: *Televízne noviny*

Deň a čas vysielania: 9. 8. 2024 19:00 hod.

Programová služba: TV MARKÍZA

Vysielateľ: MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.

Číslo autorizácie: AT/17

Dátum: 29. 10. 2024

OBSAH PODNETU:

„TV Markíza v Televíznych novinách o 19:00 zo dňa 9. 8. 2024 odvysielala reportáž o úmrtí slovenského občana Michaela/Mikhaela Samaru na následky zásahu úlomkov chybnéj rakety izraelského protiraketového systému Železná kupola, ktorá dopadla na vozovku neďaleko neho.

TV Markíza však v reportáži nepravdivo uviedla, že príčinou smrti boli úlomky dronu z Libanonu.

Podľa viacerých informácií, TV Markíza mala dostupné informácie od niekoľkých ľudí ešte počas prípravy reportáže, že šlo o izraelskú raketu, nie libanonský dron. Informácia o izraelskej strele bola navyše ľahko dohľadateľná v izraelských štandardných médiách, napríklad aj v rešpektovanom Haárec (Haaretz):

<https://www.haaretz.com/israel-news/2024-08-09/ty-article/israeli-man-dies-after-being-wounded-by-malfunctioning-interception-of-hezbollah-drone/00000191-3722-dd83-a9bb-77ba62d00000>

Napriek tomu, v reportáži aj vo vstupe moderátorov, ktorým reportáž uvádzali, uviedli, že išlo o libanonský dron. Veľkú časť reportáže navyše túto nepravdivú informáciu uvádzali aj v textovej podobe na dolnej "lište".

V reportáži tiež zamlčali fakt, že okrem slovenského mal Michael Samara aj palestínsky pôvod. Ďalším skreslením, bolo vyslovenie jeho mena nesprávnym spôsobom ako Mikael namiesto správneho Michael.

Vzhľadom na to, že ide o veľmi citlivú tému, jeden z najničivejších konfliktov súčasnosti, v ktorom za ostatných 10 mesiacov bolo zabitých vyše 40 000 ľudí, že reportáž je o smrti/zabití človeka a že ide o občana Slovenskej republiky, sa domnievam, že ide o veľmi závažné porušenie práva verejnosti na objektívne, pravdivé a nestranné informácie a povinnosti vysielateľa takéto informácie poskytovať.

Žiadam vás preto o prikázanie povinnosti TV Markíza v rovnakej relácii o rovnakom čase odvyselať opravu, že išlo o izraelskú raketu (nie libanonský dron), ktorej výbuch viedol k zabitiu Michaela Samaru, a vyslovovať jeho meno správne ako Michael.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 25

Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

„Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Monitorovaním záznamu vysielania televíznej programovej služby TV MARKÍZA bolo zistené, že dňa 9. 8. 2024 o cca 19:50:27 hod. bol v spravodajskom programe *Televízne noviny* odvysielaný príspevok *Úlomky z dronu zabili Slováka*. Namietaný obsah bude posudzovaný na základe ustanovenia § 25 písm. b), podľa ktorého „vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia.

Odvysielaný príspevok s názvom **Úlomky z dronu zabili Slováka** obsahoval informácie o smrti 27-ročného Slováka Michaela Samaru v Izraeli. Mal ho zabiť úlomok zostreleného libanonského dronu v meste Nahalia na severe Izraela. Treba podotknúť, že správny názov tohto mesta je **Naharia**. Pri tejto explózii sa podľa informácií uvedených v príspevku zranilo 18 ľudí.

Michaelov brat George uviedol, že Michael išiel okolo obeda ku kamarátovi a v tom momente, keď stál na križovatke alebo zastal na semafore, zrazu neďaleko neho vybuchla „**raketa, ktorá bola odstrelená**“. Vo svojom vyjadrení George Samara žiaden dron nespomenul.

Zraneného Michaela následne previezli do neďalekej nemocnice, kde sa ho lekári snažili zachrániť.

Tsvi Sheleg, lekár z izraelskej nemocnice uviedol, že jeden pacient prišiel v kritickom stave s veľmi ťažkým poranením hlavy. Na operačnej sále je už niekoľko hodín a lekári sa snažia bojovať o jeho život. Zvyšok zranených mal ľahké poranenia alebo boli iba v šoku.

Redaktor dodal, že po troch dňoch však 9. augusta ráno, v deň odvysielania príspevku, Michael ťažkým zraneniam podľahol.

George, brat zosnulého povedal, že jeho zranenie bolo veľmi vážne. Črepiny ho zasiahli do zadnej časti hlavy, priamo do mozgu.

Redaktor doplnil, že Michael vyštudoval Chemickú a potravinársku fakultu na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave. Aktuálne sa venoval doktorandskému štúdiu. Do Izraela prišiel navštíviť aj so svojím bratom rodičov, ktorí tam žijú.

Príspevok tiež informoval, že situácia na Blízkom východe je aj naďalej nebezpečná a preto Ministerstvo zahraničných vecí SR vyzýva občanov, aby do týchto krajín necestovali, prípadne ak sa v nich nachádzajú, aby ich opustili.

Na záver príspevku odznelo stanovisko ministerstva zahraničných vecí, ktoré v tejto súvislosti odporúča občanom Slovenskej republiky necestovať do Izraela a na palestínske územia.

Podávateľ podnetu na preverenie namietal, že vysielateľ programovej služby TV MARKÍZA v *Televíznych novinách* o 19:00 hod. zo dňa 9. 8. 2024 odvysielal príspevok o úmrtí slovenského občana Michaela Samaru na následky zásahu úlomkov chybné rakety izraelského protiraketového systému Železná kupola, ktorá dopadla na vozovku neďaleko neho. V príspevku však bolo podľa neho nepravdivo uvedené, že príčinou smrti boli úlomky dronu z Libanonu.

Podávateľ ďalej tvrdí aj to, že podľa viacerých informácií mala TV MARKÍZA dostupné informácie od niekoľkých ľudí ešte počas prípravy predmetného príspevku, že šlo o izraelskú raketu, a nie libanonský dron. Doplnil, že táto informácia je ľahko dohľadateľná v izraelských štandardných médiách, napríklad aj v rešpektovanom denníku Haaretz, pričom pripojil aj s tým súvisiaci link. Namietal aj fakt, že táto nepravda bola uvedená na dolnej lište obrazovky v textovej podobe. Mal tým na mysli zrejme samotný názov príspevku *Úlomky z dronu zabili Slováka*. Názvy príspevkov sú takto v *Televíznych novinách* štandardne textovo uvádzané.

V príspevku bol podľa podávateľa zmlčaný aj fakt, že Michael Samara mal palestínsky pôvod. „Skreslením“ označil aj nesprávnu výslovnosť jeho mena (Mikael namiesto Michael).

Podľa podávateľa ide o „*veľmi závažné porušenie práva verejnosti na objektívne, pravdivé a nestranné informácie a povinnosti vysielateľa takéto informácie poskytovať.*“

Podstatou príspevku bolo konštatovanie, že „*vojna na blízkom východe má prvú slovenskú obeť.*“

Pri analýze príspevku sme zistili, že v ňom bola uvedená informácia, že úlomky z dronu z Libanonu zabili Slováka. Informácia bola jednak súčasťou názvu príspevku a nachádzala sa v dolnej časti obrazovej reportáže počas vysielania príspevku a odznela tiež z úst moderátoky i redaktora, cit:

Moderátorka: „*Úlomky zostreleného dronu zasiahli v Izraeli 27-ročného muža z Bratislavy.*“

...

Redaktor: „Všetko sa to stalo tento utorok okolo obeda v meste Nahalia na severe Izraela. Takto letel libanonský dron ponad mesto. Po tom, ako izraelská protivzdušná obrana dron zostrelila, úlomky z neho zranili 18-tich ľudí. Medzi nimi aj 27-ročného Michaela z Bratislavy.“

V príspevku nebolo uvedené z akého zdroja vysielateľ dané informácie čerpal. Podľa našich zistení v deň odvysielania príspevku už boli v popoludňajších hodinách k dispozícii informácie o spomínanej tragédii, ktoré však informovali v zmysle, že slovenský občan M. Samara bol omylom zasiahnutý nefunkčnou izraelskou raketou protivzdušnej obrany, čiže nie úlomkami dronu z Libanonu. Napr. izraelský denník Haaretz (odkazuje naň podávateľ vo svojom podaní) skutočne dňa 9. augusta 2024 priniesol informáciu o dopade izraelskej rakety protivzdušnej obrany na vozovku, počas ktorého prišiel o život slovenský občan Michael Samara: „Už skôr tento týždeň (izraelská) armáda prezentovala závery predbežného vyšetrovania. To ukázalo, že **Samara bol omylom zasiahnutý nefunkčnou raketou protivzdušnej obrany**, ktorá bola odpálená s cieľom zneškodniť dron vypustený z Libanonu. Vyšetrovanie ukázalo, že raketa spadla po tom, čo nevybuchla vo vzduchu tak ako mala.“¹

Rovnakú informáciu priniesol 9. augusta 2024 v čase 14:15 poobede aj izraelský online denník The Times of Israel. V článku sa píše, že „počas útoku v utorok (6. augusta 2024) **raketa Železnej kupoly** minula jeden s výbušninami naplnených dronov Hizballáhu a zasiahla diaľnicu číslo 4 neďaleko Naharie. **Sammarah bol vážne zranený šrapnelom pri náraze rakety protivzdušnej obrany** a následne prevezený do nemocnice Galilee Medical Center v Naharii na ošetrovanie. Skoršie dnes týmto zraneniam podľahol, vyjadřila sa nemocnica.“²

Deviateho augusta 2024 o 15:24 aj český denník Mladá Fronta Dnes na svojom spravodajskom serveri iDnes priniesol túto informáciu, pričom sa odvolal priamo na Times of Israel: „Pri úterním útoku **střela izraelského systému Iron Dome** minula cíl, který měla zničit, a dopadla na dálnici. Samaru vážně poranily úlomky rakety a v pátek v nemocnici zemřel, píše portál The Times of Israel.“³ V rovnaký deň o 15:30 s odvolaním sa na ČTK priniesol totožnú informáciu aj spravodajský server aktuálně.cz.⁴

Z uvedených informácií je zrejmé, že vysielateľ už v čase zostavovania príspevku mohol mať aktuálne informácie o skutočnej príčine vážnych zranení, na následky ktorých zahynul slovenský občan Michael Samara (menovite Haaretz, Times of Israel, iDnes, aktuálně.cz). Podľa nášho názoru, úlomky z dronu a úlomky z rakety nie sú totožné entity. Navyše, celý tento incident vyšetrovala izraelská armáda, pričom dospela k záveru, že Michaela Samaru zabila chybné odstrelená raketa protivzdušnej obrany, a nie dron. Jeho smrť bola síce kauzálnym dôsledkom libanonského útoku, no v prípade, že by bola raketa izraelskej PVO odstrelená správne, je pravdepodobné, že takáto tragická udalosť (nehoda) by sa nestala. Navyše, priamo v príspevku, George, brat Michaela Samaru, hovorí o „rakete, ktorá bola odstrelená“, čím mohol mať na mysli práve raketu zo Železnej kupoly. Príspevok ako taký bol však postavený na tom, že M. Samaru zabili priamo úlomky libanonského dronu. Takto bol koncipovaný nielen jeho obsah, ale aj samotný názov, čo mohlo uviesť recipientov do omylu, že priamou príčinou smrti Slováka boli zranenia spôsobené úlomkami libanonského dronu, čo zároveň istým spôsobom môže vrhať negatívnejší pohľad smerom k jednej zo strán tohto vojnového konfliktu.

Na online spravodajskom serveri All Israel News sme našli informáciu o palestínskom (arabskom) pôvode Michaela Samaru. V článku s názvom *Arabský veriaci z Galiley zomrel na následky zranení*

¹ <https://www.haaretz.com/israel-news/2024-08-09/ty-article/israeli-man-dies-after-being-wounded-by-malfunctioning-interception-of-hezbollah-drone/00000191-3722-dd83-a9bb-77ba62d00000>

² https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/mikhail-samara-succumbs-to-wounds-caused-by-malfunctioning-iron-dome-missile-amid-hezbollah-attack/

³ https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/izrael-valka-hamas-pasmo-gazy-hizballah-smrt-student.A240809_151114_zahranicni_dtt

⁴ <https://zpravy.aktualne.cz/zahranicni/po-utoku-hizballahu-na-sever-izraele-zemrel-muz-ktery-studov/r~b3e53082565311ef80bfac1f6b220ee8/>

po katastrofe počas útoku bezpilotného lietadla Hizballáhu sa píše: „Pôvodom z arabskej dediny Kafr Jasif, Samara a jeho rodina navštevujú miestny (baptistický) cirkevný zbor. Tam sa jeho členovia modlili za Michaelovo uzdravenie.“⁵

Čo sa týka námietky o zamlčaní palestínskeho pôvodu M. Samaru, táto skutočnosť podľa nášho názoru nemala vplyv na presnosť príspevku. Rovnako ani námietka o zlej výslovnosti krstného mena Michaela Samaru, ktorú taktiež nepovažujeme za relevantnú. A to z dôvodu, že nosnou témou boli okolnosti úmrtia M. Samaru, a nie jeho pôvod alebo ortoepia krstného mena. Tieto informácie teda neboli na základe hlavnej témy, skladby a obsahu namietaného príspevku podstatné.

Konštatujeme, že informácie o výbuchu libanonského dronu a jeho úlomkoch, ktoré mali spôsobiť smrť slovenského občana M. Samaru, boli v rozpore s oficiálnymi zisteniami vyšetrovania tohto skutku. Mohli teda recipientov programu *Televízne noviny* zo dňa 9. 8. 2024 uviesť do omylu o podstate zverejnenej informácie týkajúcej sa smrti slovenského občana, a to na základe tvrdení, že ho nezabili úlomky izraelskej rakety, ale libanonského dronu. Z tohto dôvodu v predmetnom príspevku mohla absentovať jedna z kľúčových zásad objektivity, a tou je presnosť odvysielaných informácií.

Namietaný príspevok podľa nášho názoru mohol zakladať rozpor s ustanovením § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

* * *

ZÁVER:

Na základe skutočností uvedených v analýze sa domnievame, že vysielateľ programovej služby TV MARKÍZA odvysielaním príspevku s názvom **Úlomky z dronu zabili Slováka** v programe *Televízne noviny* dňa 9. 8. 2024 v čase o cca 19:50:27 hod. **mohol porušiť ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

⁵ <https://allisrael.com/arab-believer-from-galilee-in-critical-condition-after-disaster-strikes-during-hezbollah-drone-attack>

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0204/SO/2024)

Monitorované vysielanie: *Televízne noviny*

Deň vysielania: 9. 8. 2024

Čas vysielania: 19:00 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu o cca:

18:59:40 začiatok záznamu vysielania (sponzorské odkazy)

18:59:55 štúdio TN

19:00:10 začiatok programu *Televízne noviny*

headlines

príspevky:

- Prehovoril muž, ktorého vinia z vraždy
- Spávať pokojne nebude
- Preverujú pochybenie policajtov
- Úplná uzávera cesty
- Výsluhový dôchodok lákadlom
- Situácia vo Viedni
- Začal sa festival Grape
- Nebezpečný odpad majú skladovať rok
- Začínajú s opravou
- Drogy v konzervách
- Televízny duel bude v septembri
- Další útek
- Požiar v Chorvátsku
- Banksyho dielo už stihli ukradnúť
- Ďalšia vlna horúčav

19:24:25 prerušenie programu

Reklama

19:25:33 pokračovanie programu *Televízne noviny*

- Ako Slováci reagujú na domáce násilie
- Nákup školských pomôcok
- Ako zvládnuť náklady na pomôcky
- Koalíciu rozhádala výchova detí
- Rusko vyhlásilo núdzovú situáciu v Kurskej oblasti
- Konflikt záujmov nevidí

19:42:16 prerušenie programu

Reklama

19:50:20 pokračovanie programu *Televízne noviny*

19:50:27 namietaný príspevok s názvom *Úlomky z dronu zabili Slováka*

Moderátor: „*Vojna na blízkom východe má prvú slovenskú obeť.*“

Moderátorka: „*Úlomky zostreleného dronu zasiahli v Izraeli 27-ročného muža z Bratislavy.*“

Moderátor: „*Tri dni bojoval v nemocnici o život.*“

Redaktor: „*Všetko sa to stalo tento utorok okolo obeda v meste Nahalia na severe Izraela. Takto letel libanonský dron ponad mesto. Po tom, ako izraelská protivzdušná obrana dron zostrelila, úlomky z neho zranili 18-tich ľudí. Medzi nimi aj 27-ročného Michaela z Bratislavy.*“

George, brat zosnulého: „Išiel k jednému kamarátovi, niekedy okolo obeda. A v tom momente, keď stál niekde na križovatke alebo zastal na semafore, tak zrazu niekde neďaleko neho vybuchla raketa, ktorá bola odstrelená.“

Redaktor: „Následne ho previezli do neďalekej nemocnice, kde sa ho lekári snažili zachrániť.“

Tsvi Sheleg, lekár z izraelskej nemocnice: „Jeden pacient prišiel v kritickom stave s veľmi ťažkým poranením hlavy. Na operačnej sále je už niekoľko hodín a lekári sa snažia bojovať o jeho život. Zvyšok má ľahké poranenia alebo sú iba v šoku.“

Redaktor: „Po troch dňoch však dnes ráno Michael ťažkým zraneniam podľahol.“

George, brat zosnulého: „Bohužiaľ to zranenie jeho bolo veľmi, veľmi vážne. Tie črepiny ako zasiahli do tej zadnej časti hlavy, priamo do mozgu.“

Redaktor: „Michael vyštudoval Chemickú a potravinársku fakultu na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave. Aktuálne sa venoval doktorandskému štúdiu. Do Izraela prišiel navštíviť aj so svojím bratom rodičov, ktorí tam žijú. Situácia na Blízkom východe je aj naďalej nebezpečná. Preto ministerstvo zahraničných vecí vyzýva občanov, aby do týchto krajín necestovali, prípadne ak sa v nich nachádzajú, aby ich opustili.“

Stanovisko ministerstva zahraničných vecí: „V tejto súvislosti odporúčame občanom Slovenskej republiky necestovať do Izraela a na palestínske územia.“

Redaktor: „Ladislav Žigo, televízia Markíza.“

– Chybičky krásy parížskej olympiády

– Dožinky na sídlisku

– Zebrí úspech

– Až k hranici vesmíru

20:00:40 koniec programu *Televízne noviny*

predel

sponzorské odkazy

20:01:36 *Predpoveď počasia*

20:04:49 koniec záznamu vysielania